

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ శతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ శతతమః సర్గః ॥

శ్రీరామరావణయోర్యుద్ధం రావణస్య శక్త్యా లక్ష్మణస్య మూర్చ్ఛా రావణస్య
యుద్ధాత్ పలాయనం చ

తస్మిన్ ప్రతిహతేఽస్తే తు రావణో రాక్షసాధిపః |
క్రోధం చ ద్విగుణం చక్రే క్రోధాచ్ఛాస్త్రమనంతరం || 6.100.1 ||

మయేన విహితం రౌద్రమన్యదస్త్రం మహాద్యుతిః |
ఉత్పృష్ఠం రావణో భీమం రాఘవాయ ప్రచక్రమే || 6.100.2 ||

తతః శూలాని నిశ్చేరుర్గదాశ్చ ముసలాని చ |
కార్ముకాద్ దీప్యమానాని వజ్రసారాణి సర్వశః || 6.100.3 ||

ముద్గరాః కూటపాశాశ్చ దీప్తాశ్చాశనయస్తథా |
నిష్పేతుర్వివిధాస్తీక్షాణ్ణ వాతా ఇవ యుగక్షయే || 6.100.4 ||

తదస్త్రం రాఘవః శ్రీమానుత్తమాస్త్రవిదాం వరః |
జఘాన పరమాస్త్రేణ గాంధర్వేణ మహాద్యుతిః || 6.100.5 ||

తస్మిన్ ప్రతిహతేఽస్తే తు రాఘవేణ మహాత్మనా |
రావణః క్రోధతామ్రాక్షః సౌరమస్త్రముదీరయత్ || 6.100.6 ||

తతశ్చక్రాణి నిష్పేతుర్భాస్వరాణి మహాంతి చ |
కార్ముకాద్ భీమవేగస్య దశగ్రీవస్య ధీమతః || 6.100.7 ||

తైరాసీద్ గగనం దీప్తం సంపతద్భిః సమంతతః |
పతద్భిశ్చ దిశో దీప్తాశ్చంద్రసూర్యగ్రహైరివ || 6.100.8 ||

తాని చిచ్ఛేద బాణౌఘైశ్చక్రాణి తు స రాఘవః |
ఆయుధాని చ చిత్రాణి రావణస్య చమూముఖే || 6.100.9 ||

తదస్త్రం తు హతం దృష్ట్వా రావణో రాక్షసాధిపః |
వివ్యాధ దశభిర్బాణై రామం సర్వేషు మర్మసు || 6.100.10 ||

స విద్ధో దశభిర్బాణైర్మహాకారుకనిఃసృతైః |
రావణేన మహాతేజా న ప్రాకంపత రాఘవః || 6.100.11 ||

తతో వివ్యాధ గాత్రేషు సర్వేషు సమితింజయః |
రాఘవస్తు సుసంక్రుద్ధో రావణం బహుభిః శరైః || 6.100.12 ||

ఏతస్మిన్నంతరే క్రుద్ధో రాఘవస్యానుజో బలీ |
లక్ష్మణః సాయకాన్ సప్త జగ్రాహ పరవీరహా || 6.100.13 ||

తైః సాయకైర్మహావేగై రావణస్య మహాద్యుతిః |
ధ్వజం మనుష్యశీర్షం తు తస్య చిచ్ఛేద నైకధా || 6.100.14 ||

సారథేశ్చాపి బాణేన శిరో జ్వలితకుండలం |
జహార లక్ష్మణః శ్రీమాన్ నైర్మతస్య మహాబలః || 6.100.15 ||

తస్య బాణైశ్చ చిచ్ఛేద ధనుర్గజకరోపమం |
లక్ష్మణో రాక్షసేంద్రస్య పంచభిర్నిశితైస్తదా || 6.100.16 ||

నీలమేఘనిభాంశ్చాస్య సదశ్వాన్ పర్వతోపమాన్ |
జఘానాప్లుత్య గదయా రావణస్య విభీషణః || 6.100.17 ||

హతాశ్వాత్ తు తదా వేగాదవప్లుత్య మహారథాత్ |
కోపమాహారయత్ తీవ్రం భ్రాతరం ప్రతి రావణః || 6.100.18 ||

తతః శక్తిం మహాశక్తిః ప్రదీప్తామశనీమివ |
విభీషణాయ చిక్షేప రాక్షసేంద్రః ప్రతాపవాన్ || 6.100.19 ||

అప్రాప్తామేవ తాం బాణైస్త్రిభిశ్చిచ్ఛేద లక్ష్మణః |
అథోదతిష్ఠత్ సన్నాదో వానరాణాం మహారణే || 6.100.20 ||

సంపపాత త్రిధా చిన్నా శక్తిః కాంచనమాలినీ |
సవిస్ఫులింగా జ్వలితా మహోల్కేవ దివశ్చ్యుతా || 6.100.21 ||

తతః సంభావితతరాం కాలేనాపి దురాసదాం |
జగ్రాహ విపులాం శక్తిం దీప్యమానాం స్వతేజసా || 6.100.22 ||

సా వేగితా బలవతా రావణేన దురాత్మనా |
జజ్వాల సుమహాతేజా దీప్తాశనిసమప్రభా || 6.100.23 ||

ఏతస్మిన్నంతరే వీరో లక్ష్మణస్తం విభీషణం |
ప్రాణసంశయమాపన్నం తూర్ణమభ్యవపద్యత || 6.100.24 ||

తం విమోక్షయితుం వీరశ్చాపమాయమ్య లక్ష్మణః |
రావణం శక్తిహస్తం వై శరవర్షైరవాకిరత్ || 6.100.25 ||

కీర్యమాణః శరౌఘేణ విసృష్టేన మహాత్మనా |
న ప్రహర్తుం మనశ్చక్రే విముఖీకృతవిక్రమః || 6.100.26 ||

మోక్షితం భ్రాతరం దృష్ట్వా లక్ష్మణేన స రావణః |
లక్ష్మణాభిముఖస్తిష్ఠన్నిదం వచనమబ్రవీత్ || 6.100.27 ||

మోక్షితస్తే బలశ్లాఘిన్ యస్మాదేవం విభీషణః |
విముచ్య రాక్షసం శక్తిస్త్వయీయం వినిపాత్యతే || 6.100.28 ||

ఏషా తే హృదయం భిత్త్వా శక్తిర్లోహితలక్షణా |
మద్భాపలపరిఘోత్సృష్టా ప్రాణానాదాయ యాస్యతి || 6.100.29 ||

ఇత్యేవముక్త్యా తాం శక్తిమష్టఘంటాం మహాస్వనాం |
మయేన మాయావిహితామమోఘాం శత్రుఘాతినీం || 6.100.30 ||

లక్షణాయ సముద్దిశ్య జ్వలంతీమివ తేజసా |
రావణః పరమక్రుద్ధశ్చిక్షేప చ ననాద చ || 6.100.31 ||

సా క్షిప్తా భీమవేగేన వజ్రాశనిసమస్వనా |
శక్తిరభ్యపతద్ వేగాల్లక్షణం రణమూర్ధని || 6.100.32 ||

తామనువ్యాహరచ్ఛక్తిమాపతంతీం స రాఘవః |
స్వస్త్వస్తు లక్షణాయేతి మోఘా భవ హతోద్యమా || 6.100.33 ||

రావణేన రణే శక్తిః క్రుద్ధేనాశీవిషోపమా |
ముక్తాఽఽశూరస్యభీతస్య లక్షణస్య మమజ్ఞ సా || 6.100.34 ||

న్యపతత్ సా మహావేగా లక్షణస్య మహోరసి |
జిహ్వోరగరాజస్య దీప్యమానా మహోద్యుతిః || 6.100.35 ||

తతో రావణవేగేన సుదూరమవగాఢయా |
శక్త్యా విభిన్నహృదయః పపాత భువి లక్షణః || 6.100.36 ||

తదవస్థం సమీపస్థో లక్షణం ప్రేక్ష్య రాఘవః |
భ్రాతృస్నేహాన్మహాతేజా విషణ్ణహృదయోఽభవత్ || 6.100.37 ||

స ముహూర్తమివ ధ్యాత్వా బాష్పపర్యాకులేక్షణః |
బభూవ సంరబ్ధతరో యుగాంత ఇవ పావకః || 6.100.38 ||

న విషాదస్య కాలోఽయమితి సంచింత్య రాఘవః |
చక్రే సుతుములం యుద్ధం రావణస్య వధే ధృతః |
సర్వయత్నేన మహతా లక్ష్మణం పరివీక్ష్య చ || 6.100.39 ||

స దదర్శ తతో రామః శక్త్యా భిన్నం మహాహవే |
లక్ష్మణం రుధిరాదిగ్ధం సపన్నగమివాచలం || 6.100.40 ||

తామపి ప్రహితాం శక్తిం రావణేన బలీయసా |
యత్నతస్తే హరిశ్రేష్ఠా న శేకురవమర్దితుం || 6.100.41 ||

అర్దితాశ్చైవ బాణౌఘైస్తే ప్రవేకేణ రక్షసాం |
సౌమిత్రేః సా వినిర్భిద్య ప్రవిష్టా ధరణీతలం || 6.100.42 ||

తాం కరాభ్యాం పరామృశ్య రామః శక్తిం భయావహాం |
బభంజ సమరే క్రుద్ధో బలవాన్ విచకర్ష చ || 6.100.43 ||

తస్య నిష్కర్షతః శక్తిం రావణేన బలీయసా |
శరాః సర్వేషు గాత్రేషు పాతితా మర్మభేదినః || 6.100.44 ||

అచింతయిత్వా తాన్ బాణాన్ సమాశ్లిష్య చ లక్ష్మణం |
అబ్రవీచ్ఛ హనూమంతం సుగ్రీవం చ మహాకపిం || 6.100.45 ||

లక్ష్మణం పరివార్యైవం తిష్ఠద్ధ్వం వానరోత్తమాః |
పరాక్రమస్య కాలోఽయం సంప్రాప్తో మే చిరేప్పితః || 6.100.46 ||

పాపాత్మాయం దశగ్రీవో వధ్యతాం పాపనిశ్చయః |
కాంక్షితం చాతకస్యేవ ఘర్మాంతే మేఘదర్శనం || 6.100.47 ||

అస్మిన్ ముహూర్తే నచిరాత్ సత్యం ప్రతిశృణోమి వః |
అరావణమరామం వా జగద్ ద్రక్ష్యథ వానరాః || 6.100.48 ||

రాజ్యనాశం వనే వాసం దండకే పరిధావనం |
వైదేహ్యశ్చ పరామర్శో రక్షోభిశ్చ సమాగమం || 6.100.49 ||

ప్రాప్తం దుఃఖం మహాఘోరం క్లేశశ్చ నిరయోపమః |
అద్య సర్వమహం త్యక్త్యే నిహత్వా రావణం రణే || 6.100.50 ||

యదర్థం వానరం సైన్యం సమానీతమిదం మయా |
సుగ్రీవశ్చ కృతో రాజ్యే నిహత్వా వాలినం రణే |
యదర్థం సాగరః క్రాంతః సేతుర్బద్ధశ్చ సాగరే || 6.100.51 ||

సోఽయమద్య రణే పాపశ్చక్షుర్విషయమాగతః |
చక్షుర్విషయమాగత్య నాయం జీవితుమర్హతి || 6.100.52 ||

దృష్టిం దృష్టివిషస్యేవ సర్పస్య మమ రావణః |
యథా వా వైనతేయస్య దృష్టిం ప్రాప్తో భుజంగమః || 6.100.53 ||

సుఖం పశ్యత దుర్ధర్షా యుద్ధం వానరపుంగవాః |
ఆసీనాః పర్వతాగ్రేషు మమేదం రావణస్య చ || 6.100.54 ||

అద్య పశ్యంతు రామస్య రామత్వం మమ సంయుగే |
త్రయో లోకాః సగంధర్వాః సదేవాః సర్విచారణాః || 6.100.55 ||

అద్య కర్మ కరిష్యామి యల్లోకాః సచరాచరాః |
సదేవాః కథయిష్యంతి యావద్ భూమిర్ధరిష్యతి |
సమాగమ్య సదా లోకే యథా యుద్ధం ప్రవర్తితం || 6.100.56 ||

ఏవముక్త్వా శితైర్భాణైస్తప్తకాంచనభూషణైః |
ఆజఘాన రణే రామో దశగ్రీవం సమాహితః || 6.100.57 ||

తథా ప్రదీప్తైర్నారాచైర్ముసలైశ్చాపి రావణః |
అభ్యవర్షత్ తదా రామం ధారాభిరివ తోయదః || 6.100.58 ||

రామరావణముక్తానామన్యోన్యమభినిఘ్నతాం |
వరాణాం చ శరాణాం చ బభూవ తుములః స్వనః || 6.100.59 ||

విచ్ఛిన్నాశ్చ వికీర్ణాశ్చ రామరావణయోః శరాః |
అంతరిక్షాత్ ప్రదీప్తాగ్రా నిపేతుర్ధరణీతలే || 6.100.60 ||

తయోర్జ్యోతలనిర్ఘోషో రామరావణయోర్మహాన్ |
త్రాసనః సర్వభూతానాం సంబభూవాద్భుతోపమః || 6.100.61 ||

స కీర్యమాణః శరజాలవృష్టిభి -
 ఝహాత్మనా దీప్తధనుష్మతార్దితః |
భయాత్ ప్రదుద్రావ సమేత్య రావణో
 యథానిలేనాభిహతో బలాహకః || 6.100.62 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే శతతమః సర్గః ||